

SULTAN İLAHİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Altı Aylık Hakemli Kısa Makale, Araştırma ve İnceleme Dergisi

Vol./Cilt: 2, Issue/Sayı: 2, ss. 129-142, December/Aralık 2024.

Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlarında Hz. Peygamber Anlatımı *

The Prophet Muhammad in The Narration of The Presidency of Religious Affairs Publications

İdris ÇAĞLAYAN¹ İsmail METİN²

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Çağlayan, İdris – Metin, İsmail. “Hz. Peygamber Anlatımında Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları”. *Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SİAD)* 2/2 (Aralık 2024), 129-142. <https://zenodo.org/10.5281/zenodo.14483822>

CC BY-NC 4.0

Öz

Hız. Peygamber'e duyulan sevgi, asırlar boyunca varlığını sürdürmüş ve farklı biçimlerde ifade edilmiştir. Bu sevgi ve özlem, sözlü ve yazılı kültür yoluyla yansıtılmış; neticesinde, Hz. Peygamber'in hayatını anlatan ve O'na duyulan sevgiyi dile getiren pek çok eser kaleme alınmıştır. Söz konusu eserler, çeşitli yayınevleri tarafından basılmış olup, bu yayınevleri arasında Diyanet İşleri Başkanlığı önemli bir konuma sahiptir. Diyanet İşleri Başkanlığı, Hz. Peygamber'in hayatına dair güvenilir ve sağlam bilgi sunmayı amaçlayan birçok eseri yayın hayatına kazandırmıştır. Başkanlık yayınları, bilgilerin doğruluğunu temin etmek amacıyla bir komisyon tarafından değerlendirilmekte ve güvenilirliği sağlanan eserler halkın istifadesine sunulmaktadır. Bu çerçevede, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları arasında yer alan bazı eserler, Hz. Peygamber'in örnek kişiliği ve insani değerlere yaptığı katkılar açısından dikkat çekmektedir. Bu çalışmada, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanmış dört eser ele alınmıştır. Öncelikle Hz. Peygamber'in hayatını detaylı bir şekilde ele alan *Peygamberimizin Hayatı*, O'nun Veda Haccı sürecini anlatan *Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı)*, Hz. Peygamber'in bazı özelliklerini öne çıkaran *O'nun Gibi Yaşamak* ve merhamet eğitimine vurgu yapan *Hız. Peygamber ve Merhamet Eğitimi* adlı eserler incelenmiştir. Bu eserlerde, insanlığa örnek olarak gönderilen Hz. Peygamber'in örnek yaşantısı ve toplumsal etkileri vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Tarihi, Hz. Peygamber, Merhamet, Veda Haccı.

* Araştırma Makalesi / Research Article, Geliş Tarihi / Date Received: 30.10.2024, Kabul Tarihi / Date Accepted: 14.12.2024, Yayın Tarihi / Date Published: 31.12.2024.

- Bu çalışma Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında Doç. Dr. İsmail Metin danışmanlığında hazırlanan “Siyer Literatüründe Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Kitap ve Değerlendirmeler” başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, TÜRKİYE. E-Mail: islamgulu_06@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9923-9700>.

² Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü İslam Tarihi Ana Bilim Dalı, Eskişehir, TÜRKİYE. E-Mail: dr.ismailmetin@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9456-0479>.

Öne Çıkanlar

- Hz. Peygamber'in hayatını kronolojik bir perspektifle tanımaya imkân sağlar.
- Hz. Peygamber'in hayatından önemli kesitler sunar ve bu kesitler üzerinden O'nun kişisel ve toplumsal etkilerini ortaya koyar.
- Hz. Peygamber'in Veda Haccı sürecine dair kapsamlı bilgiler sunar.
- Hz. Peygamber'in belirgin özelliklerini ve örnek kişiliğini detaylı bir şekilde ele alır.
- Hz. Peygamber'in merhamet eğitiminde kullandığı yöntemleri öğrenmeye olanak tanır.

Abstract

The love for the Prophet continued to exist for centuries and was expressed in different ways. This love and longing has been reflected through oral and written culture; as a result, many works have been written describing the life of the Prophet and expressing the love for him. These works have been published by various publishing houses, and the Presidency of Religious Affairs has an important position among these publishing houses. The Presidency of Religious Affairs has published many works that aim to provide reliable and sound information about the life of the Prophet. The publications of the Presidency are evaluated by a commission in order to ensure the accuracy of the information, and the works whose reliability is ensured are made available to the public. In this framework, some of the works among the publications of the Presidency of Religious Affairs draw attention in terms of the exemplary personality of the Prophet and his contributions to human values. In this study, four works published by the Presidency of Religious Affairs are discussed. As a method, the works titled *The Life of the Prophet*, which deal with the life of the Prophet in detail, *27 Days with the Prophet (Farewell Pilgrimage)*, which describes the process of the Farewell Pilgrimage, *Living Like Him*, which highlights some of the characteristics of the Prophet, and *The Prophet and Compassion Education*, which emphasises compassion education, are examined. In these works, the exemplary life and social effects of the Prophet, who was sent as an example to humanity, were emphasised.

Keywords: *Islamic History, Prophet Muhammad, Mercy, Farewell Pilgrimage.*

Highlights

- It provides the opportunity to know the life of the Prophet with a chronological perspective.
- It presents important sections of the Prophet's life and reveals his personal and social effects through these sections.
- It provides comprehensive information about the process of the Prophet's Farewell Pilgrimage.
- It deals with the Prophet's distinctive features and exemplary personality in detail.
- It allows to learn the methods used by the Prophet in mercy education.

1. Giriş

Tarih boyunca Hz. Peygamber'i anlamak amacıyla yazılan ve farklı yönlerini ele alan çeşitli kitaplar yayımlanmıştır. Hz. Peygamber hakkında yazılan bu eserlerde, onun hayat hikâyesi, beşerî özellikleri, sıfatları ve peygamberlik yönü ayrıntılı bir şekilde işlenmiş; bu konular farklı yazılı ve sözlü mecralarda tanıtılmıştır. Bununla beraber Hz. Peygamber'in hayatını kronolojik bir şekilde ele alan eserlerin yanı sıra, onun belirli sıfatlarına odaklanan çalışmalar da dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada, Diyanet İşleri Başkanlığı³ yayınları tarafından yayımlanmış bazı eserler incelenmiştir. İncelenen eserlerin D.İ.B. tarafından farklı şekillerde kategorize edilerek yayımlanmış olan Halk Kitapları, İlmî Eserler ve Cep kitapları temel alınmıştır. Bu çerçevede öncelikle halk kitaplarından olan ve Hz. Peygamber'in hayatını kronolojik bir şekilde anlatan *Peygamberimizin Hayatı* ve onun çeşitli yönlerini tanıtan *Onun Gibi Yaşamak* adlı eser incelenmiştir. Hz. Peygamberin veda haccında geçirdiği son 27 günü ele alan ilmî eserler kategorisindeki *Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı)*, ile cep kitapları kategorisinde olan Hz. Peygamber'in merhamet sıfatını detaylı bir şekilde inceleyen *Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi* adlı çalışmalar ele alınmıştır. Bu çalışmalar, İslam dininin tebliğcisi ve uyarıcısı olan Hz. Peygamber'in özelliklerini ve sıfatlarını daha geniş kitlelere ulaştırmayı amaçlamaktadır.

Özellikle *Peygamberimizin Hayatı* adlı eser, başlangıçta çocuklara yönelik bir eğitim aracı olarak hazırlanmış, ancak daha sonra kapsamı genişletilerek halka yönelik bir kaynak haline getirilmiştir. Çalışma kapsamında, bu eserle ilgili bazı tespitler yapılacak ve değerlendirmeler sunulacaktır. Bunun yanı sıra, Hz. Peygamber'in Veda Haccı sürecine dair gün gün ele alınan detayların yanı sıra O'nun merhamet gibi temel özelliklerine odaklanan iki ayrı eser üzerine de bazı tespit ve yorumlar paylaşılacaktır.

İncelenen eserler, Hz. Peygamber hakkında bilgi sunmaları ve D.İ.B. gibi güvenilir bir kurum tarafından yayımlanmış olmaları bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, söz konusu eserlerin katkıları ve sundukları bilgilerin toplum üzerindeki etkileri değerlendirilecektir.

2. Peygamberimizin Hayatı⁴

İrfan Yücel⁵ tarafından kaleme alınan *Peygamberimizin Hayatı* adlı eser, D.İ.B. Yayınları'nın Halk Kitapları kategorisindeki 73. eser olarak yayımlanmıştır. İlk baskısını 1982 yılında yapan bu eser, 2018 yılında 31. baskıya ulaşmış ve toplamda 243 sayfadan oluşmaktadır. Eser, Hz. Peygamber'in hayatını kronolojik bir sıra içinde ele almakta, aynı zamanda dönemin sosyal ve kültürel yapısını özetlemektedir.

Eserin giriş kısmında, İslamiyet öncesi Arabistan'ın genel durumu, Mekke şehri, Kâbe ile ilgili özel vazifeler, Zemzem kuyusunun temizlenmesi ve Fil Vak'ası gibi konular özetlenmiştir (s. 13-21). Kitap iki ana kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısımda, Hz. Peygamber'in peygamberlikten önceki hayatı ele alınmıştır. Bu bölümde Hz. Muhammed'in doğumunun Fil Vak'ası'ndan 52 gün sonra gerçekleştiği, soyunun Hz. İbrahim'in büyük oğlu Hz. İsmail'e dayandığı, sütanneye verilmesi gibi olayları ele almıştır.

³ Bundan sonra kısaltma olarak D.İ.B. şeklinde kullanılacaktır.

⁴ İrfan Yücel, *Hz. Peygamberimizin Hayatı* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2018).

⁵ Kastamonu doğumlu olan yazar, İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü mezunudur. Diyanet İşleri Başkanlığının farklı kademelerinde görevlerde bulunmuş, emekli Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı olup en bilinen ve tanınan eseri *Peygamberimizin Hayatı* adlı kitaptır.

Ayrıca annesi Âmine'nin vefatı, gençlik dönemi, ticaret hayatı, Hz. Hatice ile evliliği ve Kâbe'nin tamiri sırasında hakemlik yapması gibi olaylara yer verilmiştir (s. 25-39).

Birinci kısmın diğer bölümlerinde, Hz. Peygamber'in Mekke dönemi işlenmiştir. Bu bölümde, Hira'da inziva, ilk vahiy, Hz. Hatice ve Varaka b. Nevfel'in desteği, Hz. Peygamber'in yakın çevresine tebliğe başlaması, Mekke müşriklerinin zulümleri, Müslümanların Habeşistan'a hicreti, Hüzün Yılı ve Akabe bîatları gibi önemli hadiseler anlatılmıştır (s. 41-90). Hz. Peygamber'in Medine'ye hicreti ve bu süreçte yaşanan olaylar da detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Eserin ikinci bölümde ise Hz. Peygamber'in Medine dönemi incelenmiştir. Bu bölüm, Hicret sonrası Medine'deki toplumsal ve siyasi düzenlemelerle başlamaktadır. Mescid-i Nebevi'nin inşası, Müslümanlar arasındaki kardeşlik antlaşması ve ilk savaşların gerçekleşmesi, özellikle Bedir ve Uhud savaşlarının neden ve sonuçları detaylandırılmıştır (s. 91-124). Ayrıca Hendek Savaşı, Hudeybiye Barışı, Hayber'in fethi, Mekke'nin fethi ve Veda haccı gibi olaylar ayrıntılarıyla ele alınmıştır (s. 133-224). Eser, Hz. Peygamber'in hastalığı, vefatı ve üstün ahlakına dair bir değerlendirme ile sona ermektedir (s. 224-241).

Değerlendirme: *Peygamberimizin Hayatı*, adlı eser ilk yazılış amacı itibarıyla eğitim kurumlarındaki öğrencilere yönelik olarak kaleme alınmıştır. Ancak içeriğinin zenginleştirilmesi ve konuların geniş bir şekilde ele alınması, eseri toplumun her kesimine hitap eden bir kaynak haline getirmiştir. D.İ.B. Yayınları tarafından otuzdan fazla baskısı yapılan bu kitap, Hz. Peygamber'i tanıma ve tanıtmaya açısından temel bir giriş kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Eserde sade ve akıcı bir dil kullanılmış, konu başlıkları açık ve belirgin bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca, Hz. Peygamber'in hayatı, daha önce D.İ.B. yayınları tarafından kronolojik bir biçimde yayımlanan *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*⁶ adlı eserde olduğu gibi kronolojik bir düzen içerisinde sunulmuştur. Eserde tespit edilen yazım hataları (örneğin: “*Mekke puperestliğin*” (s. 16), “*Hz. Paygamber*” (s. 113)) eserin akademik ve didaktik niteliğini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, eserin ileriki baskılarında bu tür hataların düzeltilmesi, kaliteyi artıracaktır.

Sonuç olarak, *Peygamberimizin Hayatı*, Hz. Peygamber'in yaşamını öğrenmek ve anlamak isteyenler için değerli bir kaynak niteliğindedir. Eserde faydalanan kaynakların⁷ belirtilmiş olması, kitabı daha sağlam ve güvenilir bir hâle getirmiştir. Kitabın dili ve yapısı, genel okuyucu kitlesine hitap edecek şekilde sade ve anlaşılır bir biçimde hazırlanmış olup, bu yönüyle geniş bir kullanım alanına sahip olmuştur. Ancak, daha titiz bir redaksiyon süreci ile eser, çok daha etkili bir kaynak hâline gelebilir.

⁶ İbrahim Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020).

⁷ İbn Hişâm, Ebu Muhammed Abdulmelik b. Eyyûb el-Himyerî (218/833), *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, nşr. Mustafa es-Seka, İbrahim el-Ebyârî, Abdülhafız Şiblî, 1-4, (Beyrut, 1971); İbn Sa'd, Ebu Abdillâh Muhammed (230/845), *et-Tabakâtu'l-Kübrâ*, 1-8, (Beyrut, 1978); Buhârî, Ebu Abdillâh Muhammed b. İsmail (256/870), *el-Câmiu's- Sahih*, 1-8, (İstanbul, 1898); İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail b. Ömer (774/1373), *el-Bidâye ve'n-Nihaye*, 1-14, (Beyrut, 1966).

3. Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı)⁸

Rıfat Oral⁹ tarafından kaleme alınan *Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı)* adlı eser, D.İ.B. Yayınları tarafından yayımlanmış ve İlmî Eserler kategorisinde 129. eser olarak kaydedilmiştir. Kitap, 2011 yılında ikinci baskısını yapmış olup toplamda 190 sayfadan oluşmaktadır. Eser, giriş kısmı, birinci bölüm ve genişçe yazılmış ikinci bölümleri içermektedir. Veda haccını gün gün ele alan bu çalışma, Hz. Peygamber'in Veda haccı sürecini ayrıntılı bir şekilde okuyucuya sunmaktadır.

Eserin giriş bölümünde haccın tanımı ve önemi üzerinde durulmuş, ayrıca Veda haccına ilişkin daha önceki çalışmalar değerlendirilmiştir (s. 15). Haccın, Hicret'in 9. yılında farz kılındığı belirtilmiş; bu bağlamda Hz. Ebû Bekir'in başkanlığında düzenlenen ilk hac kafilisinin durumu ele alınmıştır (s. 21-23). Giriş bölümünde ayrıca, Hz. Peygamber'in Veda haccı öncesinde Kâbe'nin çevresini cahiliye âdetlerinden ve müşriklere özgü uygulamalardan arındırdığına işaret edilmiştir (s. 20).

Eser, Veda haccını gün gün ele almak suretiyle Hz. Peygamber'in Medine'den hareketinden başlayarak Mekke'ye varışını ve hac ibadetlerini detaylandırmaktadır. Birinci Gün: Hz. Peygamber, bineği Kasvâ ile Medine'den hareket etmiş, yanında kızı Hz. Fatma ve hanımlarının bulunduğu aktarılmıştır (s. 30). İlk durak olan Zülhuleyfe'de ihrama girilmiş, burada Mikât yerlerine ilişkin bilgiler verilmiştir (s. 32). Ayrıca yolda doğum yapan kadının durumuna ilişkin hükümler tartışılmıştır (s. 32). İkinci Gün: Yolculuk Akîk Vadisi'nde sabah ve öğle namazlarının kılınması ile devam etmiştir. Hz. Peygamber'in hangi tür haccı yaptığına dair detaylı bir değerlendirme sunulmuş, Beydâ'dan başlayarak Melel ve Şerefü's-Seyyâle'ye ulaşılmıştır (s. 37-45).

Üçüncü Gün: Irku'z-Zubye ve Ravhâ gibi duraklardan geçilerek Musnaraf'a ulaşılmıştır (s. 48). Dördüncü ve Beşinci Günler: Üsâye denilen yere varıldığında Hz. Peygamber'in devesinin kayb olduğu, Arc bölgesinde bulunduğu belirtilmiştir. Devamında Lahyu Cemel ve Sukyâ bölgelerinden geçilmiştir (s. 49-53). Altıncı Gün: Ebvâ bölgesine ulaşıldığında ihramlı oldukları için Hz. Peygamber'in getirilen av etini reddettiği aktarılmıştır (s. 53). Yedinci ve Sekizinci Günler: Ezrak, Erşâ/Lefet yokuşu, Erâk tepesi, Cuhfe, Kudeyd, Letef ve Usfan gibi bölgelerden geçilerek Gamim'e varılmıştır (s. 55-59). Dokuzuncu Gün: Merru'z-Zahran bölgesinde mola verilmiş, gün batımında Serif'e, ardından Zi Tuvâ'ya ulaşılmıştır (s. 60).

Onuncu Gün: Hz. Peygamber'in Mekke'ye gündüz vakti ulaştığı, Benî Şeybe Kapısı'ndan Mescid-i Haram'a giriş yaptığı ve burada dua ettiği belirtilmiştir. Hz. Peygamber'in Kâbe'yi gördüğünde yaptığı dua eserde aktarılmıştır: “Ey Allah'ım! Bu beytinin şerefini, azametini, saygınlığını ve heybetini artır. Ona hac ve umre ile tazim eden ve saygı gösterenlerin de şerefini, saygınlığını, azametini ve erdemli hareketlerini artır!” (s. 66). Eserin ilgili bölümlerinde Hz. Peygamber'in Mekke'ye varışının

⁸ Rıfat Oral, *Hz. Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı)* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2011).

⁹ Konya doğumlu olan yazar, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunudur. D.İ.B. Selçuk Eğitim Merkezi'nde başladığı asistanlık görevini zamanla eğitim görevlisi olarak sürdürmüştür. Yazar, ilmî çalışmalarının yanı sıra yayımlanmış beş esere sahiptir.

ardından gerçekleştirdiği hac menâsiklerine yer verilmiştir. İlk olarak Kâbe'nin tavaf edilmesi ve ardından Safa ile Merve arasında sa'y yapılması detaylı şekilde anlatılmıştır. Bu süreçte Hz. Peygamber'in ibadet esnasındaki uygulamaları aktarılmış, tavafta remel ve ızdıba uygulamalarına değinilmiştir (s.66-82). Hz. Peygamber ve ashabının, umrelerini tamamladıktan sonra Ebtah bölgesine giderek burada konakladıkları belirtilmiştir. Onuncu gün akşamından itibaren on birinci, on ikinci ve on üçüncü günlerde Hz. Peygamber'in Ebtah'ta kaldığı ve Terviye gününden bir gün önce hutbe verdiği aktarılmıştır. Bu süreçte Mina'ya hareket eden Hz. Peygamber'in on dördüncü gün Arafat'a vardığı ve burada iki hutbe verdiği ifade edilmiştir. Arafat'ta yaptığı hutbede, hac yapanların oruç tutmayacağını, ancak hac edemeyenlerin tuttukları oruçların iki yıllık günaha kefaret olacağını beyan ettiği belirtilmiştir (s. 97-106).

Arefe günü, Hz. Peygamber'in Arafat'ta çeşitli dualar ettiği aktarılmıştır. Bu dualardan birinde Hz. Peygamber'in, *"Allah, bugün size büyük bir lütufta bulunmuş ve aranızdaki haklar hariç günahlarınızı affetmiştir. Sizin iyileriniz sebebiyle kötülerinizi bağışlamış, iyilerinize de istediklerini vermiştir. Allah'ın ismiyle (Müzdelife'ye doğru) hareket ediniz!"* ifadeleriyle hac yapanları övdüğü belirtilmiştir (s. 111). Ayrıca, Hz. Peygamber'in, cahiliye toplumuna muhalefet amacıyla güneş battıktan sonra Arafat'tan Müzdelife'ye hareket ettiği ve burada sabaha kadar kaldığı aktarılmıştır (s. 114). On beşinci gün: sabah namazına kadar Müzdelife'de kalan Hz. Peygamber'in, Mina'daki cemrelere atılacak taşları Müzdelife'de topladığı belirtilmiştir (s. 124). Akabe Cemresi'ne taş attıktan sonra Mina'da bir konuşma yaptığı, Yemen'den getirilen 100 devenin 63'ünü bizzat boğazladığı ve geri kalanını Hz. Ali'ye kestirdiği ifade edilmiştir. Daha sonra saçlarını tıraş ederek ihramdan çıkmış ve farz tavaf için Kâbe'ye gitmiştir (s. 136-144). Bayramın birinci günü, yalnızca Akabe Cemresi'ne taş atan Hz. Peygamber'in, sonraki günlerde üç cemreye taş attığı ve bayramın dördüncü günü taş atma işlemini tamamladıktan sonra Ebtah'a geçtiği belirtilmiştir. Ayrıca, Hz. Aişe'nin burada umre için ihrama girdiği ve Ten'im'den umre yaptığı aktarılmıştır (s. 147-154).

On dokuzuncu gün: Hz. Peygamber'in seher vaktinde Mekke'ye giderek sabah namazını kıldırıldığı ve veda tavafını gerçekleştirdikten sonra Mekke'den ayrıldığı ifade edilmiştir. Daha sonra Zi Tûva'da gecelediği, ertesi gün Medine'ye doğru yola çıktığı belirtilmiştir (s. 166). Yolculuğun yirmi üçüncü gününde Hz. Peygamber'in, Gadir-i Hum'da konakladığı ve burada kendisine Hz. Ali hakkında şikâyette bulunanlara yönelik bir konuşma yaptığı aktarılmıştır (s. 168). Takip eden günlerde Ravhâ'da bir kadının sorusunu yanıtladığı ve Zülhuleyfe'ye ulaşır orada geceledikleri ifade edilmiştir (s. 172). Yolculuğun yirmi yedinci günü, Hz. Peygamber ve beraberindekilerin Medine'ye ulaştığı, şehre vardıklarında Hz. Peygamber'in tekbir getirip dua ettiği ve mescide giderek iki rekât namaz kıldığı belirtilmiştir (s. 175).

Değerlendirme: Eser, Hz. Peygamber'in Veda haccını detaylı bir şekilde gün gün ele alarak okuyucularına sistematik bir anlatım sunmaktadır. İlmi eserler kategorisinde olması ve yararlanılan kaynaklara bakıldığında İslam tarihi kaynaklarının incelendiği gözlenmiştir. Bununla birlikte, bazı eksikliklere dikkat çekilmelidir: Kitapta geçen "İnne's-Safa ve'l- Mervete

min şeâirillah...” (s.75), “Allahümme’ğfir, verham ve Ente’l- eazzü’l-ekram” (s. 80) gibi duaların orijinal Arapça metinlerinin verilmesi metnin hem akademik hem de dini niteliğini güçlendirecektir. Eserde yer alan bazı tercümeleler daha anlaşılır bir şekilde düzenlenebilirdi. Örneğin, “...giysileri çıkarttırdı ve kumaşların içine iade etti” (s. 167), Onlardan birisine yapılan zulüm sebebiyle Allah sizi aramasın (s. 176) gibi ifadeler daha açık bir biçimde ifade edilmelidir. Bazı günlerin detaylı ele alınmasına karşın, diğer günlerin daha yüzeysel aktarılması, metinde bir dengesizlik ortaya çıkarmaktadır. Bütün bunların yanında genel olarak, eserin Veda haccına dair ilmî bir kaynak oluşturduğu ve ciddi bir emek sonucu ortaya çıktığı görülmektedir. Yazarın hac sürecini hem tarihi hem de dini açıdan aktarma gayreti, eserin değerini artırmaktadır.

4. Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi¹⁰

D.İ.B. Yayınları tarafından yayımlanan *Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi* adlı eser, Cep Kitapları serisinin 99. kitabı 135 sayfalık bir çalışma olarak okuyucuyla buluşmuştur. 2012 yılında ikinci baskısı yapılan eser, farklı akademisyen ve hocaların makalelerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Eser, Hz. Peygamber’in merhamet anlayışı ve eğitimi üzerine kapsamlı bir perspektif sunmaktadır.

Eser, takdim bölümüyle başlayarak neden “merhamet” konusunun seçildiğini açıklanmıştır (s. 9). İlk makale, “İşgal Altındaki Kalpler ve Merhamet Eğitimi” başlığıyla açılmakta ve Hz. Peygamber’in merhameti ile Allah’ın kullarına olan merhametini ele almaktadır. Bu bağlamda, merhametin kalbin katılık ve kasvetini ortadan kaldıran, aynı zamanda gönül terbiyesini ve yürek ahlakını içeren bir eğitim olduğu vurgulanmıştır (s. 15-16).

Kitapta “Şefkat ve Merhamet Eğitimi” başlığı altında, sevginin temelinde şefkat ve merhametin olduğu ifade edilmektedir. Hz. Peygamber’in merhametinin yalnızca insanları değil, bitkileri, ağaçları ve çiçekleri de kuşattığı aktarılmaktadır (s. 21). “Öğrenilmiş Merhametsizlik” başlığında ise, Hz. Peygamber’in, “Göz ki yaşarır, kalp ki üzülür” sözüne yer verilerek, merhamet duygusunun insanın ana rahminden itibaren şekillenmeye başladığı belirtilmiştir. Rekabet ortamının, merhametin zitti olan bencilliği ve ötekileştirmeyi meşrulaştırdığı ele alınmıştır (s. 27-33).

Eser, modern çağda şiddetin insan ve toplum yaşamında normalleştirildiğine ve saldırganlığın, insanlık kavramını toplumsal hayattan uzaklaştırdığına dikkat çekmiştir (s. 35-36). Merhamet eğitiminin, kişinin doğasında var olan ancak dünya hayatının “tozu ve kiri” ile örtülen bu hasleti yeniden hatırlatarak kişiyi insanlığın özüyle buluşturmayı amaçladığı belirtilmiştir (s. 41). Allah’ın Rahman isminin tecellisi olarak merhamet, varlık âleminin devamını sağlayan temel unsur olarak ele alınmıştır. Merhametin, insanın fitratında var olan bir duygu olduğu ve akıl ile iradenin yardımıyla hayır ve şer, hak ve batıl arasında tercihte bulunma özgürlüğü verildiği ifade edilmiştir (s. 49). Hz. Peygamber’in ilahi rahmete mazhar olmanın yolunun merhametli olmaktan geçtiği vurgulanmıştır. Merhametsiz bir kalbin ilk kurbanının, sahibinin

¹⁰ *Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2012).

kendisi olduğu belirtilmiştir. Esas sorunun, kişinin kendisine merhamet etmemesi olduğu vurgulanmıştır (s. 61). Eserde rahmet ve merhamet kavramlarının tanımı detaylı bir şekilde ele alınmıştır. (s. 67). İslam'ın bir ceza ve tehdit dini olmadığı tam tersine merhamet çağrısı yaptığı belirtilmiştir (s. 67). Allah'ın rahmet ve mağfiretinin genişliğini gösteren sıfatlarının Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde geçtiği ifade edilmiştir (s. 67). Hz. Peygamber'in merhamet anlayışı hadis-i şerifler ve uygulamalarıyla somut bir şekilde aktarıldığı belirtilmiştir (s. 70). Hz. Peygamber'in ümmetine olan şefkat ve merhameti, eser içinde detaylıca ele alındığı bunun tezahürü olarak da kabul edilecek olan duasını ümmeti için kullanacağı aktarılmıştır (s. 82- 86).

Hz. Peygamber'in merhametinin yalnızca insanlarla sınırlı olmadığı, hayvanlara karşı da büyük bir duyarlılıkla hareket ettiği ifade edilmiştir (s. 91-93). Eser, aile kavramını merhametin temel tecelli alanlarından biri olarak değerlendirmiştir. Merhamet, şefkat ve sevgi kavramlarının, Allah'ın Rahman, Rahîm ve Vedûd sıfatlarıyla bağlantılı olduğu, ailenin bu değerlerin yansıdığı en önemli sosyal birim olduğu vurgulanmıştır (s. 103). Ailede kadının rolü psikolojik yönüyle ele alınmış ve kadınların sevgi ve merhametin taşıyıcısı olduğu belirtilmiştir (s. 106).

Hz. Peygamber'in ailesine duyduğu sevgi, saygı ve akrabalarına olan vefası aktarılmıştır (s. 112). Sevginin; sorumluluk, emek ve çaba gerektiren bir değer olduğu ifade edilmiştir (s. 114). "Merhamet İsteneni Değil İhtiyaç Duyulanı Vermektir" başlığı altında, merhametin insanı iyilik ve yardıma yönlendiren bir erdem olduğu aktarılmıştır. (s. 121). Bu başlık altında ayrıca çocukların korunma süreci, yaratıcı tarafından anne rahmine yerleştirilerek başladığı, Anne rahminin ise çocuğun ilk sağlam korunağı olduğu belirtilmiştir. Her bir çocuğun içerisinde bulunduğu toplumun yapısı gereği hayatının şekilleneceği aktarılmıştır (s. 125). Eserde, kuş evleri üzerinden medeniyetimizin merhamet anlayışı ecdadımızın camilere ve çeşitli yapıların belli noktalarına kuş evleri inşa ederek kuşlara karşı merhametini somutlaştırdığı aktarılmıştır (s. 131-134).

Değerlendirme: *Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi* adlı eser, D.İ.B. tarafından, konunun farklı yönlerini ele alan birçok akademisyen ve hoca tarafından kaleme alınmış makalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir çalışmadır. Cep kitapları kategorisinde yer alan bu eser, Hz. Peygamber'in merhametiyle ilgili bilgi almak isteyenler için faydalı bir kaynak niteliğindedir.

Ancak eserin daha sağlam bir referans olabilmesi için rivayetlerin kaynaklarının belirtilmesi, anlaşılabilirliğini artıracak bir unsur olarak görülmektedir. Ayrıca, eserde yer alan "ğılzat", "refet" ve "rikkat" gibi terimlerin, her kesimden okuyucunun rahatlıkla anlayabileceği şekilde sadeleştirilmesi önerilmektedir. Bu tür düzenlemeler, eserin daha geniş bir kitleye hitap etmesini sağlayacaktır.

Tüm bunlara rağmen, mütevazı kapsamıyla bu eser, merhamet temelli bir medeniyetin inşasına dair önemli ipuçları sunmakta ve okuyucusuna değerli bilgiler aktarmaktadır. Hz. Peygamber'in merhamet anlayışını daha yakından tanımak isteyen herkes için değerli bir rehber niteliğindedir.

5. Onun Gibi Yaşamak¹¹

D.İ.B. yayınları tarafından Halk Kitapları kategorisinde basılmış olan “*Onun Gibi Yaşamak*” adlı kitap, 280 sayfadan oluşan ve 21 farklı başlıkla düzenlenmiş bir eserdir. Eserde, Hz. Peygamber’in hayatına dair geniş bir bakış açısı sunulmakta, onun farklı yönleri ve ahlaki özellikleri anlatılmaktadır.

Kitap, ilk olarak “Adı Güzel, Kendi Güzel Muhammed” başlığı altında Hz. Peygamber’in güzel ismini, bu ismin neden verildiğini ve kimler tarafından kullanıldığını aktarılmaktadır (s. 18). Eser, Hz. Peygamber’in Hilye-i Şerifleri hakkında detaylı bilgiler sunmakta, Peygamberimizin fiziksel özelliklerinden (adı, yüzü, boyu, saç, elleri, gülüşü, oturuşu, giyimi) ahlaki ve sosyal davranışlarına kadar birçok önemli hususu özet bir şekilde ele almaktadır (s. 19-34).

“Allah’ın En Seçkin Kulu” başlığı altında, Hz. Peygamber’in Allah’tan aldığı vahyi en güzel şekilde tebliğ ettiği ve Veda Hutbesi’nde bu sorumluluğu yerine getirdiği vurgulanmaktadır (s. 35-45). Kitap, aynı zamanda “O Yaşayan Kur’andı” başlığında, Hz. Peygamber’in yaşamının sadece vahyi tebliğ etmekle kalmayıp, aynı zamanda Kur’an’ın ahlaki mesajlarını da insanlar arasında yaymaya çalıştığını belirtmektedir (s. 52). Onun Kur’an tefsirine dair uygulayıcı metoduyla, yirmi üç yıllık risâleti boyunca daima vahye dayalı bir yaşam sürdürdüğünü aktarılmaktadır (s. 53-57).

“Saygıya ve Sevgiye En Lâyük İnsan”, başlığında Hz. Peygamber’in her dönemde, hem kendi çağında hem de sonraki nesillerde saygı ve sevgiye layık bir kişi olarak konumlandırıldığı açıklanmaktadır (s. 60-67). Bu başlık, Hz. Peygamber’in hem ahlaki duruşunun hem de İslam’a kattığı derinliğin insanlar nezdinde nasıl bir saygı uyandırdığını gözler önüne sermektedir.

Kitap, “Bana Allah’ın Kulu ve Resûlü Deyin” başlığı altında ise Hz. Peygamber’in hem beşeriyetini hem de peygamberliğini bir arada yürütmesinin önemine değinmektedir (s. 81). O’nun peygamberlik görevi sırasında aldığı ilahi yardımlar ve karşılaştığı zorluklar detaylandırılmakta, özellikle Bedir ve Uhud gibi savaşlarda bu yardımların somut örnekleri sunulmaktadır (s. 85).

Bir diğer önemli nokta ise, Hz. Peygamber’in hayatı boyunca gösterdiği mütevazılıktır. Hz. Peygamber’in İslamî tebliğ için Medine’ye hicretinden sonrada gösterişli bir yaşamdan kaçındığı, toplumun her kesimiyle kaynaşarak onların arasına katıldığı ve onlara örnek olan bir yaşam tarzı benimsediği aktarılmaktadır (s. 92-96). Ayrıca, “Ben bir kulun yediği gibi yer ve kulun oturduğu gibi otururum” sözleriyle halkın arasında bir insan gibi yaşadığını belirtmektedir (s. 99).

Eserde, “Hz. Peygamber’in Toplumla İlişkisi” başlığında Hz. Peygamber’in toplumla olan ilişkisi ve onun örnek insan olma özelliği üzerinde durulmuştur (s. 107). “Hükümün Kaynağı Olarak Hz. Peygamber” başlığında, Hz. Peygamber’in kendisine indirilen vahiy doğrultusunda verdiği hükümler ve bu hükümlerin kaynağının Allah’ın Kelamı olan Kur’an olduğu açıklanmaktadır (s.

¹¹ *Onun Gibi Yaşamak* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2022).

116). O'nun bir hâkim gibi adalet ilkesine sadık kalarak hüküm verdiği ve devletin yönetimi ile ilgili sorumluluklarını yerine getirdiği belirtilmiştir (s. 121).

“Duygulu ve Duyarlı Peygamber” başlığında, Hz. Peygamber'in duygusal yönü, empatisi ve insanlara karşı duyduğu merhamet ele alınmıştır. O'nun, sıkıntılarla karşılaşan insanlara nasıl yardımcı olduğu, düşmanlarına karşı bile kin gütmeden hidayet dilediği aktarılmıştır (s. 125-130). “Şükreden Bir Kul Da Mı Olmayayım?” başlığında ise, Hz. Peygamber'in ibadet anlayışına yer verilmiş, özellikle namaz, oruç ve zekât gibi farz ibadetlerin nasıl yerine getirildiği ve bunların örnek bir şekilde sahâbîlere nasıl öğretiliği anlatılmaktadır (s. 137-144).

Kitapta, Hz. Peygamber'in yaşamının diğer yönleri de ele alınmıştır. “Temiz, Sade ve Zarif Peygamber” başlığında, O'nun giyimindeki sadelik ve temizliği ön plana çıkarken, “Peygamberimizin Kullandığı Eşyalar” başlığında, Hz. Peygamber'in vefatından sonra geriye sadece bazı kişisel eşyalarının kaldığı aktarılmıştır (s. 152-163). “Peygamber Sofrasında Yemek Adabı” başlığı altında, Hz. Peygamber'in yemekle ilgili edebini nasıl gösterdiği, ellerini yıkayıp besmele ile yemeğe başlaması gibi konular ele alınmış, yemekleri konusunda herhangi bir kusur aramadığı belirtilmiştir (s. 173-177).

“Bana Sözüün Özü Verildi” başlığında, Hz. Peygamber'in konuşmalarının özlü ve anlamlı olduğu ifade edilmiştir (s. 185-189). Hz. Peygamber'in yaşamı, her anında ciddi bir tavır sergilemiş, hatta şaka yaparken dahi bu duruşunu koruduğu belirtilmiştir (s. 191). “Ben Öğretmen Olarak Gönderildim” başlığı altında, O'nun vahiy ile donanmış ve hikmetle bezenmiş bir bilge öğretmen olduğu, muhataplarını hiçbir şekilde mahcup etmeden, onları zor durumda bırakmadan eğittiği ifade edilmiştir (s. 198). Hz. Peygamber'in eğitim metodunda, insanları kazanma ve onların ilgisini artırma temelli olduğu, eğitimde ise her bir muhataba ayrı ayrı zaman ayırarak, onların ihtiyaçlarına göre iletişim kurduğu belirtilmiştir (s. 203-210).

“Peygamber Örnekliğinde Etkili İletişim” başlığında, Hz. Peygamber'in sahâbîleriyle olan iletişimi örnek birkaç olay aktararak ifade edilmiştir (s. 217). Sahâbîlerinin kendi fikirlerini özgürce ifade edebildiği, Hz. Peygamber'in de adaletli, güler yüzlü ve insana değer veren bir yaklaşım sergilediği belirtilmiştir (s. 221). Ayrıca, Hz. Peygamber'in istişareye verdiği önemin altı çizilerek, ashabıyla arasında herhangi bir mesafe bulunmadığı, birbirlerine duydukları güven, samimiyet, sevgi ve saygı bağlamında güçlü bir ilişki olduğu ifade edilmiştir (s. 227).

“Çocuklara ve Gençlere Dost Peygamber” başlığında, Hz. Peygamber'in çocuklar ve gençlere olan sevgisi ve ilgisi detaylı bir şekilde aktarılmıştır (s. 230-239). “Kadının Onuru ve Hakları Hz. Peygamber Güvencesinde” başlığı altında, Hz. Peygamber'in yaşadığı dönem ve İslam ile birlikte kadınların ve kız çocuklarının durumu ele alınmıştır (s. 244-255).

“Hâne-i Saadet: Huzur Dolu Peygamber Yuvası” başlığında, Hz. Peygamber'in aile fertlerine karşı samimi ve içten davrandığı, onların sevinçleriyle sevinip, üzüntüleriyle üzüldüğü bir aile reisi olduğu belirtilmiştir (s. 259). Ailesinin haklarına saygı gösteren ve bu hakların farkında olan Hz. Peygamber, onlara yeterli zamanı ayırmış, aile fertlerine hiçbir zaman baskı yapmamış

ve onlara karşı şiddet kullanmamıştır (s. 265). Mükemmel bir eş olan Hz. Peygamber, bir baba olarak da son derece ilgili, merhametli ve şefkatli olup, çocukları ve torunlarının azarlanmasına veya aşağılanmasına karşı çıkmış; onların sabır ve müsamaha ile eğitilmesine önem vermiştir (s. 269). “Yegâne Endişesi Ümmetiydi” başlığında ise, onun ümmetine olan eşsiz sevgi ve merhameti sonucunda, dünya ve âhiret saadetleri için sürekli tavsiyelerde bulunduğu, ümmetine olan düşkünlüğü vurgulanmış ümmetinin maddi ve manevi sıkıntılarıyla yakından ilgilendiği ve onların sorunlarına çözüm üretmeye çalıştığı da aktarılmıştır (s. 273-280).

Değerlendirme: Hz. Peygamber’in çeşitli yönlerini ele alan “*O’nun Gibi Yaşamak*” adlı eser, halk kitapları kategorisinde yayımlanmış bir çalışmadır. İnceleme sırasında, eserde “yararlılar” (s. 247) ve “suiistimal” (s. 198) gibi yazım yanlışlarına rastlanmıştır. Ayrıca, Hz. Peygamber’e atfedilen “... sözü ağzında gevelemezdi” (s. 184) ifadesinde kullanılan kelimelerin seçiminde daha özenli olunması ve daha uygun terimlerin tercih edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Eserde, anlatıma uygun düşmeyen “Boynu, saf mermerden yapılmış heykellerin boynu gibi gümüş berraklığında idi” (s. 23) gibi ifadelerin yer alması ve devrik cümlelerin kullanımı, üslup açısından eksiklikler arasında değerlendirilmektedir.

Kitap, tanıtıcı bir takdim bölümünün eksikliği, yararlanılan kaynakların belirtilmemesi ve kısaltmaların açıklandığı bir sayfanın bulunmaması gibi yönlerden yetersiz kalmaktadır. Ancak, Hz. Peygamber’in karakter ve kişilik özelliklerini halkla buluşturmayı amaçlaması açısından değerli bir çalışmadır. Eserin sade ve anlaşılır bir dille kaleme alınmış olması, onu geniş bir okuyucu kitlesi için erişilebilir hâle getirmektedir. Bu bağlamda, Hz. Peygamber’in sıfat ve özelliklerini öğrenmek isteyenler için önemli bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

6. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada incelenen örnek eserler, D.İ.B. Yayınları tarafından Halk Kitapları, İlmî Eserler ve Cep kitapları gibi farklı kategorilerde yayımlanmış ve Hz. Peygamber’in hayatı, merhamet anlayışı ve Veda Haccı gibi önemli hadiselerini ele almış kitaplardır. Çeşitli özellikleri ve yaklaşımları ile bu eserler, Hz. Peygamber’in örnek alınacak özelliklerini farklı okuyucu kitlelerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Halk kitapları kategorisinde yer alan ve kronolojik bir sırayla incelenen eserler, sade ve anlaşılır dilleriyle toplumun her kesimine hitap etmeyi amaçlamaktadır. Bu eserler, Hz. Peygamber’in hayatını günümüz insanının algı ve anlayışına uygun şekilde sunarak temel bilgilere yer vermektedir.

Özellikle *O’nun Gibi Yaşamak* adlı eser, Hz. Peygamber’in karakteristik özelliklerini halkla buluşturmayı amaçlamaktadır. Ancak, yazım hataları, devrik cümleler ve anlatımın bölüm bölüm dengesiz ilerlemesi gibi sorunlar, eserin etkileyiciliğini azaltmaktadır. Buna rağmen, sade dili ve toplumsal hitap kabiliyeti ile Hz. Peygamber’in özelliklerini öğrenmek isteyenler için önemli bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Hız. Peygamber'in Veda Haccı'nın son yirmi yedi gününü konu alan eser, ilmi kitaplar kategorisinde yer almaktadır. Bu çalışma, Hız. Peygamber'in ilk ve son haccını ayrıntılı bir şekilde gün gün ele alıp inceler. Özellikle Hız. Peygamber'in son günleri hakkında bilgi edinmek isteyenler için çok önemli bir kaynak niteliğindedir. Ancak, bazı dua ve ifadelerin orijinal Arapça metinlerinin eserde yer almaması, eserin akademik niteliğini sınırlamaktadır. Daha titiz bir redaksiyon ve eksikliklerin giderilmesi, eserin bilimsel değerini daha da artıracaktır.

Cep kitapları kategorisinde yer alan *Hız. Peygamber ve Merhamet Eğitimi*, Hız. Peygamber'in merhamet anlayışını topluma ve yaratılmış her varlığa yönelik ele almaktadır. Cep kitaplarının sağladığı pratiklik, eserin daha geniş bir kitleye ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Ancak, eserde rivayetlerin kaynaklarının belirtilmemesi ve bazı terimlerin sadeleştirilmemesi, anlaşılabilirliği olumsuz etkilemektedir. Bu eksikliklerin giderilmesiyle eser, hem akademik hem de dini boyutta daha etkili bir referans kaynağı haline gelebilir.

Eserlerin ortak özelliği, sade ve anlaşılır bir dille yazılmış olmaları ve toplumun her kesimine hitap etme çabasıdır. Bununla birlikte, yazım hataları, eksik kaynak bilgileri ve bazı dil sorunları, bu çalışmaların niteliğini olumsuz etkileyen unsurlar arasındadır. Daha titiz bir redaksiyon süreci, akademik standartlara uygun düzenlemeler ve eksikliklerin giderilmesiyle bu eserler, Hız. Peygamber'in hayatı ve karakterini tanıtmada konusunda çok daha etkili birer kaynak haline gelebilir.

Sonuç olarak, bu eserler Hız. Peygamber'in hayatını, merhamet anlayışını ve örnek alınacak yönlerini öğrenmek isteyenler için önemli birer başvuru kaynağı oluşturmaktadır. Her bir eserin taşıdığı değer, gösterilen emek ve sunduğu katkılar eserlerin kalitesini ve etkinliğini artıracaktır.

Kaynakça / References

- Buhârî, Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail (256/870), el-Câmiu's-Sahih, 1-8, İstanbul: 1898.
- Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Basım, 2012.
- İbn Hişâm, Ebu Muhammed Abdumelik b. Eyyûb el-Hımyerî (218/833), es-Sîretü'n-Nebeviyye, neşr. Mustafa es-Seka, İbrahim el-Ebyârî, Abdülhafız Şiblî, 1-4, Beyrut: 1971.
- İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail b. Ömer (774/1373), el-Bidâye ve'n-Nihaye, 1-14, Beyrut: 1966.
- İbn Sa'd, Ebu Abdillâh Muhammed (230/845), et-Tabakâtu'l-Kübrâ, 1-8, Beyrut: 1978.
- O'nun Gibi Yaşamak. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 6. Basım, 2022.
- Oral, Rifat. Peygamberimizle 27 Gün (Veda Haccı). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Basım, 2011.
- Sarıçam, İbrahim. Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 10. Basım, 2020.
- Yücel, İrfan. Peygamberimizin Hayatı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 31. Basım, 2018.
-

Akademik Etik Beyanı / Academic Ethics Statement

“Hz. Peygamber Anlatımında Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları” başlıklı makale bilimsel araştırma tekniklerine ve akademik etik ilkelerine uyularak hazırlanmış, veriler üzerinde herhangi bir tahrifat veya çarpıtma yapılmamış, başka bir araştırmadan kısmen veya tamamen intihal edilmemiş, yayınlanması amacıyla başka bir yayın organına gönderilmemiştir.

The article titled “Publications of the Presidency of Religious Affairs in the Prophet's Narration” was prepared in accordance with scientific research techniques and academic ethics principles, no falsification or distortion was made on the data, no partial or complete plagiarism from another research was made, and it was not sent to another publication organ for publication.

Bu çalışma Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında Doç. Dr. İsmail Metin danışmanlığında hazırlanan “Siyer Literatüründe Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: Kitap ve Değerlendirmeler” başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

This study was prepared under the supervision of Assoc. Prof. Dr. İsmail Metin in Osmangazi University Institute of Social Sciences, Department of Islamic History and Arts, and is based on his master's thesis entitled “Publications of the Presidency of Religious Affairs in Siyer Literature: Books and Evaluations” prepared under the supervision of Assoc.

Çatışma Beyanı / Conflict Statement

“Hz. Peygamber Anlatımında Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları” başlıklı makaleyle ilgili olarak diğer kişi veya kurumlarla herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

There is no conflict of interest with other persons or institutions regarding the article titled “Publications of the Presidency of Religious Affairs in the Prophet's Narration”.

Yazarlık Katkısı / Authorship Contribution

Araştırma çift yazarlı olarak yürütülmüştür. Birinci yazar %60, ikinci yazar %40 katkıda bulunmuştur.

The research was conducted with two authors. The first author contributed 60% and the second author contributed 40%.
